

Aan het PFO Duurzaamheid
Regio Arnhem Nijmegen

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

datum : 2 juli 2019
zaaknummer : Z/19/050601/201406458
onderwerp : Reactie concept startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)
Arnhem Nijmegen
contactpersoon : Luc Velhorst

Geachte leden van het PFO Duurzaamheid,

Op 15 mei jl. hebt u ingestemd met de concept startnotitie Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen. U heeft het concept vervolgens ter consultatie aan de betrokken overheden voorgelegd. Graag maken wij met deze brief gebruik van deze mogelijkheid tot consultatie.

Allereerst willen wij u meegeven dat wij positief zijn over de ambities die met de RES Arnhem Nijmegen worden nagestreefd. Wij hebben echter nog wel een aantal kritische opmerkingen ten aanzien van de concept startnotitie, die wij met deze brief met u willen delen.

1. De opgave

Wij plaatsen een kanttekening bij de opgave, zoals geformuleerd bij de uitgangspunten op p.6 van de notitie:

“Wij streven naar een maximale inzet van de potentiële bronnen voor opwek van duurzame energie en warmte”. “Wij streven naar een optimale balans tussen de unieke ruimtelijke kwaliteit van de regio, maatschappelijke acceptatie en maatschappelijke kostenefficiëntie”.

Deze uitgangspunten staan ons inziens op gespannen voet met elkaar. Wij vrezen dat het streven naar “maximale inzet” het risico met zich mee brengt dat de focus wordt gericht op het realiseren van een kwantitatieve energie opbrengst. Waarbij de maatschappelijke acceptatie dan secundair is.

Het uitgangspunt “optimale balans enz.” onderschrijven wij. Deze dient voorrang te krijgen op het streven naar “maximale inzet”.

2. Participatie

Wij plaatsen twee kanttekeningen bij de wijze waarop participatie in de notitie wordt vormgegeven.

1. *Verantwoordelijkheid*

Wij constateren dat de verantwoordelijkheid voor de mate en wijze van participatie van inwoners en lokale bedrijven bij de RES primair bij gemeenten wordt neergelegd. Dit sluit ons inziens niet aan bij de opzet van de RES als een *gezamenlijk* regionaal proces, “samen met maatschappelijke partners en inwoners”. Het miskent het gegeven dat de RES een ingrijpende bovenlokale opgave is, die door alle overheidslagen wordt onderschreven en waarvoor ook verschillende tafels binnen het nationale Klimaatakkoord werkzaam zijn.

Vanzelfsprekend hebben gemeenten hierin ook een verantwoordelijkheid en wij verwachten van ons gemeentebestuur dat het zelf ook actief communiceert over de RES-proces. Niettemin willen wij dat er vanuit de regionale RES- organisatie medeverantwoordelijkheid wordt genomen voor de participatie.

2. *De betrokkenheid van lokale bedrijven en inwoners en het participatieniveau*

Voor het slagen van de energietransitie zijn wij afhankelijk van concrete bijdragen en investeringen van het lokale bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en inwoners. We moeten deze partijen daarom in deze fase van het proces goed betrekken, zodat zij hun rol in de volgende fase optimaal kunnen pakken. Ten aanzien van het niveau van participatie constateren wij dat deze tijdens de eerste fasen van de totstandkoming van de RES alléén wordt ingevuld met het consulteren van een groot aantal stakeholders. Gelet op wat we nu in de samenleving horen, willen wij dat al direct in de eerste fase de inwoners en lokale bedrijven betrokken worden. Dat geldt ook voor het doel om meer bewustwording in de samenleving als geheel te creëren van de opgave van de RES en de uitdaging om gezamenlijk, in regionaal verband tot onderling begrip en afstemming te komen. De erkenning van deze regionale opgave vraagt ook om een regionale aanpak van de bewustwording, in nauwe samenhang met lokale inspanningen op dit vlak.

Wij willen deze punten terugzien in de definitieve startnotitie.

3. Evenredige verdeling lusten en lasten

Het streven naar een evenredige verdeling van zoekgebieden over de regio, rekening houdende met de lokale vraag, is geen toetsingscriterium in de concept-startnotitie. Dit betekent in de praktijk dat gemeenten met een kleine energievraag en relatief veel ruimte een onevenredig grote bovenlokale opgave toegewezen kunnen krijgen. Dit vloeit voort uit de ingestoken regionale strategie en de bijbehorende selectie van de meest kansrijke zoekgebieden op regionaal niveau. Dit vereist heldere afspraken in de startnotitie, die een evenredige verdeling van lusten en lasten waarborgen.

De lokale impact van het invullen van een bovenlokale energieopgave kan immers vele malen groter zijn dan de impact van de lokale energievraag. Compenserende maatregelen moeten helpen om het lokaal maatschappelijk draagvlak te vergroten. Te denken valt aan het bieden van extra beleidsruimte op lokaal niveau en koppelkansen met opgaven voor werklocaties, woningbouw en recreatie.

Daarnaast willen wij dat er een omgevingsfonds wordt ingesteld: een fonds van waaruit de opbrengsten van grootschalige opwek-projecten een bijdrage wordt geleverd aan lokale duurzaamheids- en leefbaarheidsprojecten.

Ook daarin moet de definitieve startnotitie voorzien.

4. De RES als onderdeel van de grotere opgave

Terecht wordt op p.9 beschreven dat de RES één van de instrumenten is waarmee de energietransitie kan slagen. Thema's zoals energiebesparing, mobiliteit, geothermie, waterkracht, biomassa zijn evenzeer van cruciaal belang. Daarnaast is ook de inbreng vanuit andere klimaattafels van niet te onderschatten waarde voor de energietransitie.

Voor een goed begrip van het feit dat de RES slechts een specifiek onderdeel van de energietransitie bestrijkt, vinden wij dat de onderlinge samenhang tussen al deze thema's én de reeds lopende projecten van de regionale Routekaart Energietransitie ruimer worden omschreven, eigenlijk al aan het begin van de startnotitie.

Tenslotte willen wij ook graag toegevoegd zien dat toekomstig te verwachten doorbraken met slimme innovaties, bijvoorbeeld op het gebied van opwekking en opslag van duurzame energie, van grote invloed zullen zijn op de mate waarop de 'opgave' gerealiseerd kan worden.

5. Overige aandachtspunten

Naast voornoemde vier hoofdpunten, bevat het concept nog enkele onduidelijkheden, waarvan wij willen dat deze in de definitieve startnotitie verhelderd worden:

- Het detailniveau waarmee zoekgebieden worden vastgelegd, en daarmee de status van de gebieden en resterende lokale afwegingsruimte, vraagt om verheldering. Enerzijds wordt gesproken over het weergeven "concrete" zoekgebieden (inclusief opbrengst) op een kaart, terwijl anderzijds melding wordt gemaakt van "het niet specifiek intekenen" van opties.
- Het is onduidelijk welke aanpak (met stakeholders) binnen het spoor ruimte wordt gehanteerd na besluitvorming over het concept bod.
- Het is niet helder waarom in het basisproduct Regionaal bod (pagina 8) wordt afgeweken van de vier eerder benoemde uitgangspunten.

Wij verzoeken u om onze opmerkingen een plek te geven bij de verdere uitwerking van de startnotitie.

Met vriendelijke groeten,

G.J. (Josien) van Buren-van den Berg
griffier

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
voorzitter